SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 337/07-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. decembra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. P. D., K., zastúpeného advokátom JUDr. I. T., LL.M., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov a na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky konaním starostu mestskej časti K. PhDr. P. M. na ustanovujúcom zasadnutí Miestneho zastupiteľstva mestskej časti K. konanom 28. decembra 2006 a na mimoriadnom zasadnutí Miestneho zastupiteľstva mestskej časti K. konanom 12. januára 2007, ktorým neumožnil hlasovať o predloženom návrhu na voľbu zástupcu starostu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. P. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. februára 2007 doručená sťažnosť Ing. P. D. (ďalej len „sťažovateľ“) doplnená podaniami doručenými 28. februára 2007 a 16. marca 2007 pre namietané porušenie jeho základných práv zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich

zástupcov a na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) konaním starostu mestskej časti K. PhDr. P. M. (ďalej len „starosta mestskej časti“) na ustanovujúcom zasadnutí Miestneho zastupiteľstva mestskej časti K. (ďalej len „miestne zastupiteľstvo“) konanom 28. decembra 2006 a na mimoriadnom zasadnutí miestneho zastupiteľstva konanom 12. januára 2007, ktorým neumožnil hlasovať o predloženom návrhu na voľbu zástupcu starostu.

Z predloženej sťažnosti sťažovateľa, ktorý je poslancom miestneho zastupiteľstva, vyplýva, že 28. decembra 2006 na ustanovujúcom zasadnutí miestneho zastupiteľstva starosta mestskej časti presunul bod rokovania označený ako *„Voľba zástupcu starostu“* do programu riadneho rokovania miestneho zastupiteľstva vo februári 2007. Následne poslanec miestneho zastupiteľstva MUDr. M. B., PhD., s poukazom na obligatórnosť funkcie zástupcu starostu mestskej časti predložil návrh na zástupcu starostu mestskej časti. Starosta mestskej časti odmietol predložený návrh a nedal o ňom hlasovať, pretože podľa jeho názoru z § 13b zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) vyplýva, že zástupcu starostu mestskej časti môže zastupiteľstvo mestskej časti voliť len na návrh starostu mestskej časti.

Na uvedený postup starostu mestskej časti zareagoval ďalší poslanec miestneho zastupiteľstva MUDr. I. J., ktorý ho vyzval, aby predložil všetky tri návrhy na zástupcu starostu mestskej časti, ktoré mu boli doručené, a požadoval, aby sa o nich hlasovalo. Poukazujúc na to, že si neosvojil žiaden z predložených návrhov na zástupcu starostu vzal starosta mestskej časti bod 10a z rokovania miestneho zastupiteľstva späť, a nedal tak o predložených návrhoch opätovne hlasovať.

Starosta mestskej časti na základe písomnej žiadosti skupiny 16 poslancov miestneho zastupiteľstva zvolal na 12. január 2007 mimoriadne rokovanie miestneho zastupiteľstva, kde opätovne neumožnil hlasovať o predloženom návrhu sťažovateľa na zvolenie Ing. L. B. za zástupcu starostu mestskej časti.

Podľa názoru sťažovateľa, starosta mestskej časti *„porušil zákon, keď odmietol dať hlasovať o predložených návrhoch na zástupcu starostu, čím mu odoprel ústavné právo garantované podľa článku 30 ods. 1 a čl. 30 ods. 4 ústavy (právo voliť svojich zástupcov)“*.

Sťažovateľ v sťažnosti tiež uviedol, že *„O postupe starostu bol listom zo dňa 8. januára 2007 upovedomený aj okresný prokurátor z miestne príslušnej Okresnej prokuratúry Košice II“*. Prokurátorka Okresnej prokuratúry Košice II v liste z 26. februára 2007 č. k. Pd 5/2007-7 uviedla, že postup starostu mestskej časti je nezákonný a že na zistené pochybenia zareaguje podaním upozornenia podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

V predloženej sťažnosti sťažovateľ poukazuje na odlišnosti právnej úpravy kreovania zástupcu starostu obsiahnutej v § 15 ods. 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o meste Košice“) na jednej strane a v § 13b ods. 1 zákona o obecnom zriadení na strane druhej.

Sťažovateľ zastáva názor, že aj za predpokladu, že by starosta ako osoba, ktorá vedie zasadnutia miestneho zastupiteľstva, mal právo navrhnúť kandidáta na voľbu svojho zástupcu, v každom prípade by išlo *„... iba o návrh vo vecnej rovine, nie v rovine osobnej, teda že starosta má právo (a s ohľadom na obligatórnosť funkcie zástupcu starostu i povinnosť) navrhnúť voľbu zástupcu starostu ako takú, avšak nemá právo vyberať si osobu, ktorú navrhne ako kandidáta na zástupcu starostu. Zároveň je nepochybné, že pokiaľ bol predložený návrh na voľbu zástupcu starostu, bol starosta povinný vynaložiť všetko úsilie pre to, aby sa o predloženom návrh mohlo hlasovať. Starosta však v rozpore s touto povinnosťou si túto nesplnil a svojím konaním hlasovaniu a voľbe zabránil, čím porušil právo sťažovateľa podľa článku 30 ods. 1 a 4 ústavy“*.

K právomoci ústavného súdu na prerokovanie jeho sťažnosti sťažovateľ uviedol, že v danej veci nemal možnosť požiadať všeobecný súd o ochranu svojich základných práv. V súvislosti s tým znovu pripomenul, že listom z 8. januára 2007 sa navrhnutý kandidát na funkciu zástupcu starostu mestskej časti obrátil na Okresnú prokuratúru Košice II podnetom na prešetrenie zákonnosti postupu starostu mestskej časti.

Sťažovateľ požiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 500 000 Sk za svojvoľné rozhodovanie starostu mestskej časti pri vedení rokovaní miestneho zastupiteľstva, ktorým mu mala byť spôsobená *„značná právna neistota spočívajúca v nedôvere v dostatočné zabezpečenie demokratických inštitútov právneho štátu“*.

V závere podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol takto:

„1. Starosta mestskej časti K. svojím konaním na ustanovujúcom zasadnutí miestneho zastupiteľstva, konanom dňa 28. decembra 2006 a na mimoriadnom zasadnutí miestneho zastupiteľstva, konanom dňa 12. januára 2007, ktorým neumožnil hlasovať o predloženom návrhu, porušil základné právo Ing. P. D. zaručené v čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje starostovi mestskej časti K. svojím konaním pokračovať v porušovaní práva sťažovateľa, Ing. P. D., podľa článku 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Ing. P. D. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 500.000,- Sk (slovom: päťstotisíc slovenských korún), ktoré mu je Mestská časť K. povinná vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. P. D. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6.296,. Sk, slovom: šesťtisícdvestodeväťdesiatšesť slovenských korún (2x úkon právnej služby á 2.970,- Sk a 2x advokátsky paušál á 178,- Sk), ktoré je Mestská časť K. povinná vyplatiť Ing. P. D. na účet jeho právneho zástupcu JUDr. I. T., LL.M., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa zaoberal tým, či účinnú ochranu práv, ktorých porušenie vo svojej sťažnosti namietal, neposkytujú všeobecné súdy na základe takých právnych prostriedkov nápravy, ktoré je možné súčasne považovať za účinné právne prostriedky ochrany namietaného porušenia jeho práva (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde), teda či v danom prípade nejde o nedostatok právomoci ústavného súdu.

Z obsahu sťažnosti a z predložených príloh vyplýva, že k porušeniu základných práv sťažovateľa zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov a na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy malo dôjsť podľa sťažovateľa svojvoľným konaním starostu mestskej časti na zasadnutí miestneho zastupiteľstva 28. decembra 2006 a na mimoriadnom zasadnutí miestneho zastupiteľstva konanom 12. januára 2007, ktorým neumožnil hlasovať o predloženom návrhu na voľbu zástupcu starostu, pričom sťažovateľ ako poslanec miestneho zastupiteľstva nemohol realizovať svoje aktívne volebné právo.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že podľa § 7 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v znení účinnom od 1. septembra 2003 v občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmavajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia v správnom súdnictve preskúmavajú súdy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

Podľa § 250v ods. 1 OSP fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím, a tento zásah bol zameraný priamo proti nej alebo v jeho dôsledku bol proti nej priamo vykonaný, môže sa pred súdom domáhať ochrany proti zásahu, ak taký zásah alebo jeho dôsledky trvajú, alebo hrozí jeho opakovanie.

Preskúmajúc negatívnu enumeráciu a postupy a rozhodnutia, ktoré sú vylúčené z preskúmavacej právomoci všeobecných súdov, ústavný súd konštatuje, že nie je žiaden legálny dôvod na záver, podľa ktorého by malo byť v danej veci namietané konanie starostu

mestskej časti (ako orgánu verejnej moci) pri výkone samosprávy z tejto právomoci vylúčené.

Ústavný súd tak dospel k záveru, že sťažovateľ mal v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinný právny prostriedok na dosiahnutie nápravy svojho práva, porušenie ktorého v konaní pred ústavným súdom namietal. Účinným prostriedkom nápravy v prípade namietaného porušenia čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy postupom starostu mestskej časti bol návrh všeobecnému súdu podľa § 250v ods. 1 OSP, ktorý však sťažovateľ nepodal.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ disponoval dostupným a účinným prostriedkom nápravy ním namietaného porušenia označených základných práv, o ktorom je v konečnom dôsledku oprávnený rozhodnúť všeobecný súd. Vzhľadom na princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (čl. 127 ods. 1 ústavy), nie je vo vzťahu k predmetnému konaniu daná právomoc ústavného súdu.

Nevyužitie tejto možnosti ochrany základných práv sťažovateľa nemožno nahrádzať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde). Tento záver má oporu aj v stabilnej judikatúre ústavného súdu (podobne IV. ÚS 65/02, II. ÚS 147/02, II. ÚS 148/02, IV. ÚS 128/04).

Zároveň ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v časti namietajúcej porušenie čl. 30 ods. 4 ústavy možno podanú sťažnosť kvalifikovať aj ako podanú zjavne neoprávnenou osobou. Článok 30 ods. 4 ústavy garantuje občanom rovnosť v podmienkach na prístup k voleným a iným verejným funkciám, a teda aj k funkcii zástupcu starostu mestskej časti. Zo sťažnosti však nevyplýva, že by sťažovateľ bol kandidátom na funkciu zástupcu starostu mestskej časti. Na túto funkciu bol ako kandidát navrhnutý iný poslanec miestneho zastupiteľstva (Ing. L. B.). Z čl. 127 ods. 1 ústavy explicitne vyplýva, že fyzická osoba alebo právnická osoba sa podanou ústavnou sťažnosťou môže domáhať vyslovenia porušenia iba „svojich“ práv, nie práv iného subjektu. Preto sťažovateľ ako poslanec

miestneho zastupiteľstva, ktorý nebol navrhnutý ako kandidát na funkciu zástupcu starostu mestskej časti, nemôže namietať porušenie ústavného práva iného poslanca, ktorý navrhnutým kandidátom bol.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania odmietol bez toho, aby sa zaoberal tým, či vôbec mohlo namietaným konaním starostu mestskej časti dôjsť k porušeniu označených základných práv sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2007